

מרכז המידע למודיעין ולטרור
ע"ש האלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

בראיון שהעניק בכיר חמאס מוסא אבו מרזוק לעיתון אמריקאי-יהודי הוא מנסה להציג חזות פרגמטית של תנועת חמאס באמצעות "שיווק" הרעיון של נכונותה להסכם במסגרתו תתקיים הפסקת אש ממושכת עם ישראל (הדנה). אולם בדבריו שזורות עמדות היסוד הנוקשות של חמאס ובמרכזם סירוב מוחלט להכיר בישראל, דבקות בהמשך דרך הטרור ("ה"התנגדות") ועמידה על "זכות השיבה".

The Jewish Daily
FORWARD

Home Sections Blogs Multimedia Yiddish אידווערטס

April 23, 2012

Egypt Scraps Natural Gas Deal With Israel

Synagogue in Colorado Springs Is Defaced

Nobel-Winner Montalcini Toasted on 103rd Birthday

Israelis Given Warning To Leave Sinai

The Sisterhood

Hamas Chief on 'Noble' Women Rabbis
BY LARRY COHLER-ESSES

Where 'Girls' Fails
BY SARAH SELTZER

THE HAMAS

The Message From Hamas

FORWARD EDITORIAL: Mousa Abu Marzook's interview shows Hamas now hopes to reach out. It also shows how much it needs to change before it could be a partner for peace.

מאמר מערכת של העיתון האמריקאי-יהודי The Jewish Daily Forward העוסק בראיון עם מוסא אבו מרזוק

נתוני רקע

1. ב-3 וב-4 באפריל 2012 העניק **מוסא אבו מרזוק**, בכיר בלשכה המדינית של חמאס, **ראיון ממושך, ראשון מסוגו, לכתב העיתון היהודי אמריקאי The Jewish Daily Forward**¹ (להלן: Forward). המראיין היה **Larry Cohler-Esses**, עוזר עורך החדשות של העיתון.² הראיון, שנמשך חמש וחצי שעות, במשך יומיים, **התקיים ביוזמת העיתון Forward**. בביתו של אבו מרזוק בשכונת "קהיר החדשה", **הנמצאת בפרברי קהיר**. אבו מרזוק עקר לשם בתחילת 2012, בעקבות עזיבת בכירי חמאס את המפקדה בדמשק, והפך את מצרים למקום מושבו הקבוע.

2. השיחה בין אבו מרזוק למראיין התנהלה בשפה האנגלית (אבו מרזוק התגורר בעבר בארה"ב), באווירה טובה, ולעיתים אף בלתי פורמאלית (השניים הסבו לארוחת צהריים, שכללה סלמון ודג הנילוס, והזמינו פיצה לארוחה אחרת). **העיתון Forward הדגיש, כי בפני הכתב לא הוצגו שום סייגים מוקדמים באשר לשאלות שנשאלו ואכן מקריאת הראיון התרשמנו, כי המראיין אכן העלה שאלות נוקבות בפני אבו מרזוק**, שכמה פעמים "דחקו אותו לפינה" ועוררו סימני שאלה בקרב הכתב. הללו הובילו את העיתון Forward למסקנה, שמצאה ביטוייה במאמר המערכת מה-23 באפריל, כי "**חמאס חייבת להשתנות לפני שהיא תוכל להיות פרטנר לשלום**".

מוסא אבו מרזוק והמראיין האמריקאי (The Jewish Daily Forward)

¹ The Jewish Daily Forward: שבועון יהודי-אמריקאי דל תפוצה, מופיע באנגלית וביידיש. יוצא לאור בניו יורק, בעמדותיו הפוליטיות הוא נוטה לשמאל.

² The assistant managing editor for news.

עיקרי הראיון

3. להערכתנו, בראייתו של מוסא אבו מרזוק, **נועד הראיון לשווק לדעת הקהל האמריקאית את המסר בדבר החזות הפרגמטית והמתונה כביכול של חמאס** (בהמשך לניסיונות קודמים של בכירי חמאס, ובתוכם ח'אלד משעל, להפוך את חמאס למקובלת במערב ולהתנער מדימויה כארגון טרור)³. נראה לנו כי בראייתו של אבו מרזוק, **מסר זה הועצם דווקא בשל נכונותו (החריגה) להעניק ראיון עומק לעיתון אמריקאי-יהודי**, ולהתייחס למכלול רחב של נושאים, שהועלו בפניו, מבלי להציב תנאים מוקדמים. זאת תוך ניסיון מצידו לעשות אבחנה בין יחס חמאס ליהודים בכלל, כולל ליהודי ארה"ב (שלטענתו אין לו דבר נגדם), לבין היחס כלפי היהודים המתגוררים בישראל שהינם ברי מיתה (ראו בהמשך).
4. אנו מתרשמים, כי ה"תחמושת העיקרית" של אבו מרזוק לביסוס דימוי המתנינות והפרגמטיים של חמאס, הינה תפיסת ה"הדנה" עם ישראל. המדובר ברעיון, שכבר הועלה ע"י חמאס מספר פעמים בעבר, לפיו תסכים חמאס להפסקת אש ממושכת עם ישראל ("הדנה"), בתמורה לנסיגת ישראל לגבולות 1967. אבו מרזוק מציג רעיון זה בפני כתב Forward, כחלופה אפשרית ואף עדיפה על פני חלופות אחרות, ובתוכן חוזה שלום בין הרשות הפלסטינית לישראל (שאבו מרזוק הבהיר, כי חמאס תדאג לעקר אותו מתוכנו אם תעלה לשלטון) או המשך המצב הנוכחי של ה"כיבוש" ופיגועי טרור (ה"התנגדות").
5. בו בזמן שזורות בדברי מוסא אבו מרזוק עמדות היסוד הנוקשות של חמאס הפוגעת בחזות הפרגמטית שהיא ביקשה להציג (המראיין היה מודע לכך היטב ולא היסס לעמת את אבו מרזוק עם עובדות לא נוחות). במהלך השיחה הממושכת עם המראיין הדגיש אבו מרזוק, כי חמאס, מתנגדת נחרצות להכרה בישראל ולכינון נורמליזציה ביחסים עימה; היא לא תאפשר לרשות הפלסטינית להשיג חוזה שלום המבוסס עם הכרה בישראל; היא אינה מתכוונת לזנוח את דרך ה"התנגדות" (קרי, הטרור) והיא עומדת על מימוש "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים החיים מחוץ ל"פלסטין", וקיום משאל-עם שבו הם ישותפו, כתנאי לכל הסכם, שבכל מקרה לא יכלול הכרה בישראל.
6. עמדות דומות לאלו שהשמיע אבו מרזוק שבים ומביעים ח'אלד משעל, ראש הלשכה המדינית של חמאס, ודוברים נוספים בחמאס. משמעותן גם כשהן מוצגות בצורה מרוככת, הינה, שחמאס ממשיכה בסירובה לקבל את "תנאי הרביעייה", לפיהן על חמאס להכיר בישראל ובהסכמים שנחתמו עימה ולזנוח את דרך הטרור. מסקנה נוספת

³ על ניסיונות קודמים של בכירי חמאס לשווק חזות פרגמטית כלפי המערב ראו לקט מידע מה-13 במאי 2011: "הצהרות בכירי חמאס מאז הסכם הפיוס הפנים-פלסטיני משקפות ניסיון להציג חזות מתונה אך במקביל הם שבים ומבהירים, כי התנועה לא תכיר בישראל, תמשיך לדבור בדרך "ההתנגדות" (הטרור), לא תקבל את תנאי "הרביעייה" ותחזיר את פתח אל "הרובה". ראו גם לקט מידע מה-22 בספטמבר 2009: "מתקפת החיוכים של חמאס כלפי המערב: ראיון ח'אלד משעל לקן ליוינגסטון כמקרה מבחן".

העולה מדברי אבו מרזוק הינה, שלשיתתה של חמאס, אבו מאזן "מחושק" במגעים המדיניים שלו עם ישראל, זאת משום שבראית חמאס כל הסכם שתשיג הרשות הפלסטינית עם ישראל, שאינו עולה בקנה אחד עם עמדותיה (בנושאים כגון הכרה בישראל וזכות השיבה), הינו בר שינוי, אם וכאשר תעלה חמאס לשלטון ותיטול לידה את הנהגת הרשות הפלסטינית.

7. מאלף החלק בראיון, שבו עימת כתב Forward (שהכין היטב "שיעורי בית") את אבו מוסא עם הקטעים האנטישמיים המופיעים באמנת חמאס (1988). תשובותיו של אבו מרזוק בעניין זה חשפו אמיתות יסוד, שספק אם הוא התכוון מלכתחילה לתת להם ביטוי: משצוטט בפניו חדית' (מסורת), המופיע באמנה, הקורא להרוג ביהודים, טען אבו מרזוק, כי אין המדובר בכל היהודים אלא "רק אלה שבפלסטין" (קרי, היהודים תושבי מדינת ישראל הינם ברי מיתה). כאשר נשאל אבו מרזוק על מסרים אנטישמיים מהפרוטוקולים של זקני ציון המופיעים באמנה הוא השיב, כי הציונים הם אלו שכתבו את הפרוטוקולים. משנענה ע"י המראיין, כי המדובר בזיוף, השיב אבו מרזוק, כי זוהי הפעם הראשונה שהוא שומע על כך (היתממות או בורות המאפיינת בכירים פלסטינים וערביים רבים, שינקו עם חלב אימם את המיתוסים של הפרוטוקולים?).

8. להלן הנושאים המרכזיים שעלו בראיון על פי אתר האינטרנט של The Jewish Daily Forward (19 באפריל 2012).

שביתת נשק (הדנה) עם ישראל כחלופה להסכם שלום עימה

מוסא אבו מרזוק במהלך הראיון (אתר העיתון The Jewish Daily Forward)

9. הנושא מרכזי, שהעלה אבו מרזוק במהלך הראיון, היה נכונות חמאס לשביתת נשק עם ישראל ("הדנה"), במשתמע כחלופה לחוזה שלום עם ישראל המבוסס על הכרה

בה. מוסא אבו מרזוק, שנראה להוט לפתח נושא זה⁴, הדגיש כי **חמאס לא תסכים להכיר בקיומה של מדינת ישראל על אדמת "פלסטין ההיסטורית"**, אולם **תסכים להפסקת אש איתה** ("הדנה"). לשיטתו, מערכת היחסים (בין מדינה פלסטינית עתידית) לבין מדינת ישראל **תהיה כדוגמת זו הקיימת כיום בין מדינת ישראל לבין לבנון או סוריה** (קרי, אי לוחמה דה-פקטו בין ישראל למדינה הפלסטינית ללא סממנים של נורמליזציה והכרה מדינית). מערכת יחסים שכזאת, שהוצגה ע"י אבו מרזוק כנכונות לאמץ מתכונת יחסים חדשה עם ישראל⁵, מוצגת על ידו **כחלופה עדיפה על המצב הנוכחי של מלחמה, כיבוש יהודה שומרון ורצועת עזה, והמשך הפיגועים ("התנגדות") נגד ה"כיבוש" הישראלי.**

10. המראיין הקשה על מוסא אבו מרזוק באומרו, כי **קיים חשש שבמהלך קיומה של ה"הדנה" ארוכת הטווח (במשתמע עשר שנים), תישאר מטרת חמאס "הריסת מדינת ישראל". המראיין הוסיף, כי לשם מימוש מטרתה זאת עלולה ה"הדנה" להיתפס ע"י חמאס כהשגת רווח זמן, שיאפשר לה לבנות כוח צבאי, שמטרתו להוביל למימוש המטרה של הכחדת מדינת ישראל. אבו מרזוק התחמק מתשובה לשאלה זאת באומרו:** "It's very difficult to say after 10 years what will be on both sides..." (על מהותה של ה"הדנה" בתפיסה האסלאמית ראו נספח).

11. בהמשך שאל המראיין **האם מוסא אבו מרזוק יהיה מוכן לצאת לירושלים על מנת לשאת ולתת עם ישראל אודות ה"הדנה" המוצעת על ידו.** תשובתו (הקטגורית) של אבו מרזוק הייתה **"לא"**. עם זאת **לא שלל אבו מרזוק את עצם קיומו של מו"מ ישיר בין הפלסטינים לבין ישראל, הגם שחמאס לדבריו מתנגדת לשאת ולתת ישירות עם ישראל ולראייה, הוא ציין, על פי הבנה שהושגה בעבר עם פתח, אפשרה חמאס לרשות הפלסטינית לשאת ולתת עם ישראל, למרות הסתייגויותיה של חמאס מהתהליך. הערה:** הכוונה להערכתנו לאי התנגדותה של חמאס, במסגרת הפיוס הפנים-פלסטיני, למהלך של הרשות הפלסטינית באו"מ בספטמבר 2011 ובלבד שהדבר לא ילווה בהכרח בישראל וביתור על "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים⁶.

⁴ על פי המראיין: "...Abu Marzook appeared to speak most passionately when touting his proposal for a hudna-an idea he first proposed in 1994..."

⁵ כותרת המשנה בכתבה של Forward, שעסקה בראיין עם אבו מרזוק: **"Abu Marzook says he's open to a new Israel Relationship (27 באפריל)"**.

⁶ בעקבות הסכם הפיוס בין חמאס לפתח (4 במאי 2011) התייחסו בכירי חמאס למהלך המתוכנן של הרשות הפלסטינית **בזירת האו"מ, בספטמבר 2011.** הם ציינו, כי חמאס אינה תולה תקווה במהלך זה שהינו "דיבורים באוויר" ו"קרקס פוליטי". אולם, אם הרשות הפלסטינים או מדינות ערביות רוצות לנסות את ישראל פעם נוספת- **חמאס מוכנה לאפשר את התהליך המדיני באו"מ, שיוביל להקמת מדינה פלסטינית בגבולות 1967, ובתנאי שהדבר לא ילווה בהכרח בישראל וביתור על "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים.** ראו לקט מידע מה-13 במאי 2011: ["הצהרות בכירי חמאס מאז הסכם הפיוס הפנים-פלסטיני משקפות ניסיון להציג חזות מתונה אך במקביל הם שבים ומבהירים, כי התנועה לא תכיר בישראל, תמשיך לדבוק בדרך "ההתנגדות" \(הטרור\), לא תקבל את תנאי "הרביעייה" ותחזיר את פתח אל "הרובה"](#).

הסכם שלום ישראלי-פלסטיני

12. מוסא אבו מרזוק נשאל האם הסכם שלום סופי בין ישראל למדינה פלסטינית ("Final peace treaty") לא יכול את ידיה של חמאס אם וכאשר היא תגיע לשלטון מאוחר יותר. תשובתו של אבו מרזוק: "No. I don't think any kind of treaty can 'stuck' anybody in the future. Just read history".
13. אבו מרזוק הדגיש, כי חמאס לא תשלים עם הכרה של הרשות הפלסטינית במדינת ישראל במסגרת הסכם שלום עימה, גם אם הסכם שכזה יאושר במשאל עם ע"י כל הפלסטינים. במקרה שיושג הסכם שכזה, לכשתגיע חמאס לשלטון, היא תראה עצמה חופשייה לעקר מתוך ההסכם את הסעיפים, שאינם מקובלים עליה ובמרכזם ההכרה בישראל, ותתייחס אליו כאל "הדנה" ולא כאל חוזה שלום. במקרה שכזה תפעל חמאס: "...to shift away from those provisions of the agreement that define it as a peace treaty and move instead toward a relationship of armed truce...".
14. כהוכחה "היסטורית" לאפשרות של עיקור הסכם ישראלי-פלסטיני מתוכנו מעלה אבו מרזוק את הטענה, כי גם ישראל לא היססה לשנות את הסכמי אוסלו עליהם חתמה עם ערפאת ב-1993. לדבריו, מאוחר יותר, כאשר האופוזיציה הישראלית בראשות בנימין נתניהו עלתה לשלטון, היא סירבה לקבל את הסכמי אוסלו והביאה לכמה שינויים בהם.⁷
15. בהמשך השיחה כרך מוסא אבו מרזוק את הסכמת חמאס לכל הסכם עם ישראל, שיושג ע"י הרשות הפלסטינית, עם מימוש "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים. הוא הבהיר, שכל הסכם שיושג חייב לכלול בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את "זכותם" של הפלסטינים לשוב לשטחה של מדינת ישראל [הערה: לשיטתה של חמאס המדובר בחמישה מיליוני פלסטינים, שחזרתם לישראל תשנה את צביונה כמדינה יהודית]. זאת ועוד, לדברי אבו מרזוק הסכם שכזה יצטרך לקבל אישור במשאל-עם, שיכלול את כל הפליטים הפלסטינים, ולא רק את אלו המתגוררים ביהודה ושומרון ורצועת עזה ("חישוק" נוסף, שמטרתו לטרפד כל הסכם ישראלי-פלסטיני שלא יכלול את "זכות השיבה").

⁷ מוסא אבו מרזוק "שכח" להזכיר, כי חמאס הייתה זאת שהכריזה מלחמת חורמה נגד הסכמי אוסלו במטרה למנוע את יישומם הלכה למעשה. חמאס יזמה גל של פיגועי טרור, שכוונו נגד אזרחים בערי ישראל, אשר הייתה לו השפעה רבה על האירועים שהובילו לרצח ראש ממשלת ישראל יצחק רבין ז"ל ולקריסת היחסים בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית.

נושאים נוספים שהעלו בראיון

16. להלן נושאים נוספים שהועלו בראיון:

א. "ההתנגדות האזרחית" ("Civil Resistance") מול "הפעילות הצבאית" - מוסא אבו מרזוק ציין, שבפגישות (הפיוס), שהתקיימו בקהיר [עם פתח והפלגים האחרים], הוחלט, כי "ההתנגדות האזרחית" עשויה להוות מכנה משותף ביניהם באשר לדרך המאבק נגד ישראל. לדבריו של אבו מאזן חמאס הסכימה לכך על מנת להקל על תהליך הפיוס אולם אין פירושו של דבר שהיא ויתרה על "זכותה" לבצע פעולות צבאיות (קרי, להמשיך בדרך הטרור), לכשתיווצר הזדמנות לכך.

ב. השינוי שעברה חמאס לאחר הבחירות: מוסא אבו מרזוק ציין, כי חמאס שלפני בחירות 2006 אינה עוד חמאס שלאחריהן. לדבריו כשהייתה חמאס תנועת אופוזיציה היא יכלה להצהיר דברים רבים ואיש לא ציפה ממנה ליישם. עתה ציין אבו מרזוק, על חמאס ליישם דברים, ולהתמודד עם קשיים בשטח בתהליך היישום. המסר המשתמע מדברים אלו (אף כי הוא לא נאמר במפורש) הינו שחמאס הפכה להיות פרגמטית יותר, בשל אילוציה השלטוניים, לאחר שזכתה בבחירות.

ג. פגיעה באזרחים ע"י חמאס:

(1) במהלך השיחה עם אבו מרזוק הועלה בהרחבה גם נושא הטרור. מוסא אבו מרזוק הגן על "הפעולות הצבאיות" (קרי, פעולות הטרור), שביצעה חמאס בעבר נגד אזרחים ישראלים (שבעקבותיהן הוגדרה חמאס כארגון טרור בארה"ב ובאירופה). אבו מרזוק טען, כי לא ניתן להשוות בין היקף הפגיעות ה"עצום" (huge) של ישראל באזרחים פלסטינים לבין אלו, שגרמה "ההתנגדות הפלסטינית"⁸.

(2) מוסא אבו מרזוק המשיך לפתח טיעון זה בהדגישו, כי ישראל, תחת הכותרת של "נוק סביבתי" משני ("Collateral damage"), הרגה יותר אזרחים פלסטינים מאשר "ההתנגדות הפלסטינית":

⁸ מוסא אבו מרזוק מנסה למזער את היקף הפגיעות באזרחים ישראלים ולעמעם את ההבדל היסודי שבין פגיעה באזרחים פלסטינים בלתי מעורבים בטעות, בעת תקיפת מחבלים, לבין הריגת אזרחים ישראלים בכוונה תחילה, ע"י ירי רקטות לעבר ערי ישראל או ע"י ביצוע פיגועי התאבדות ללא אבחנה. יוזכר כי במהלך מתקפת הטרור הפלסטינית, האינתיפאדה השנייה, נהרגו 525 אנשים כתוצאה מפיגועי התאבדות, רובם הגדול אזרחים (כמחצית מתוך 1,080 ישראלים שנהרגו במהלך האינתיפאדה).

"You cannot compare between the civilians killed by Israel and civilians killed by the resistance... the Israelis killed more than, 1000 and they said: 'We are sorry'... the killing is killing".

(3) מוסא אבו מרזוק, בהתייחסו למנהיגי ארגוני המחבלים ("ההתנגדות") ובתוכם חמאס הנוהגים "לחגוג" בפומבי הריגת אזרחים ישראלים, טען, כי **אין זאת מדיניות ה"התנגדות"**: "Our policy is... against targeting any civilian" [הערה: זוהי תשובה שאין לה שום אחיזה במציאות, באשר חמאס ושאר ארגוני המחבלים פוגעים כמדיניות באזרחים ישראלים בכוונה תחילה. הם אינם מסתירים זאת בהתבטאויותיהם הפומביות, למעט אלו המכוונות ל"אוזניים מערביות"].

ד. קטעים אנטישמיים שבאמנת חמאס:

(1) במהלך השיחה ציין אבו מרזוק בפני המראיין כי "**אין לנו באופן בסיסי שום דבר נגד היהדות כדת**, או נגד היהודים כבני אנוש". הוא הוסיף כי **אין לחמאס דבר נגד יהודי ארה"ב**. הבעיה, לדבריו, היא רק עם הישראלים, שכבשו את אדמתם של הפלסטינים, פגעו בהם, וגרשו את בני משפחותיהם.

(2) המראיין היקשה על מוסא אבו מרזוק ושאל אותו על **אמנת חמאס (1988)**, הכוללת **סעיפים אנטישמיים**. המראיין (שנראה כי הכין "שיעורי בית") ציטט בפני אבו מרזוק שני סעיפים באמנה: האחד מהם חדית' [מסורת] המיוחס לנביא מחמד, **הקורא להרוג ביהודים** והשני קטעים מהפרוטוקולים של זקני ציון" המופעים באמנה⁹.

(3) אבו מרזוק השיב, כי תנועת חמאס אינה מתנהלת בחיי היום-יום על פי הכתוב באמנה. לטענתו, חמאס נוקטת בעמדות רבות, שאינן תואמות את האמנה ויש אף בקרב חמאס כאלו המדברים על שינוי האמנה (**הערה**): אמנת חמאס משקפת היטב את האידיאולוגיה האסלאמית-קיצונית שלה וככל הידוע לנו עד

⁹ היהודים מוצגים באמנת החמאס באור שלילי ביותר, כמי שנידונו להשפלה ולחיי מסכנות, משום שהעלו את חמתו של אללה, כפרו בקוראן והרגו את נביאיהם (מתוך פסוק מהקוראן, מסורת "אאל עמראן", המצוטט ב**פתח האמנה**). בהמשך האמנה מופיעים **מיתוסים אנטישמיים** ברוח ה"פרוטוקולים של זקני ציון" (המוזכרים בסעיף 32 באמנה), אודות שליטת היהודים בתקשורת, בסרטים ובחינוך (סעיף 17, סעיף 22). המסמך חוזר על המיתוס האנטישמי כאילו עמדו היהודים מאחורי רוב המהפכות בעולם ובתוכם המהפכה הצרפתית והמהפכה הקומוניסטית ומאחורי מלחמות העולם ומלחמות מקומיות: "אין מלחמה מתנהלת בשום מקום בלי שידיהם תהיינה מאחוריה" (סעיף 22). האמנה עושה **דמוניזציה לאויב היהודי**, המתואר בין השאר כבעל **התנהגות נאצית** המתנהג בברוטאליות כלפי נשים וטף (סעיף 20). **ניתוח אמנת החמאס ראו לקט מרכז המידע מה-29 בינואר 2006: "אמנת תנועת החמאס (1988)"; מסמך יסוד בעל אופי אנטישמי ואנטי מערבי בוטה ותפיסת עולם אסלאמית רדיקלית. האמנה מדגישה את מחויבותה האידיאולוגית של החמאס לחיסול מדינת ישראל באמצעות אסטרטגיה של מאבק אלים ארוך טווח.**

היום לא הועלו הצעות לשינוי סעיפים באמנה). עם זאת הודה אבו מרזוק כי אין לחמאס כוונה לשנות את הסעיפים באמנה העוסקים ביהודים.

(4) בהמשך ניסה אבו מרזוק למזער משמעות הסעיפים האנטישמיים שבאמנה: באשר לחדית' [מסורת] הקורא להרוג ביהודים **טען אבו מרזוק כי אין המדובר בכל היהודים: "The passage, he said, did not apply to all Jews- Just those in Palestine..."** (קרי, היהודים החיים בישראל הינם ברי מיתה...). **באשר לפרוטוקולים של זקני ציון**, טען אבו מרזוק, כי **"הציונים כתבו אותם"**, למרות שהציונים מכחישים זאת. משהשיב המראיין, נציגו של עיתון יהודי, כי **הפרוטוקולים הינם זיוף** אבו מרזוק נדהם, והשיב: **"Really? This is the first time I know [about this]..."**

נספח

מהותו של המונח האסלאמי "הדנה"

1. המונח "הדנה" [هدنة], לקוח מהמסורת האסלאמית, ופירושו **הסכם/חווה מחייב להפסקת כל פעולות הלחימה לזמן קצוב ובתנאים מוסכמים**. הדוגמא הקלאסית ל"הדנה" בהיסטוריה של האסלאם היא **הסכם חדיביה, שערך הנביא מחמד, עם בני שבט קריש מהעיר מכה בשנת 628 לספירת הנוצרים**. לאחר שנוכח הנביא מחמד כי כוחותיו נחותים מאלה של בני מכה, הוא הסכים להפסיק את הלחימה, ולחתום על "הדנה". כעבור שנתיים כבש הנביא מחמד את מכה.
2. על פי מסורת זו, **מותר להנהגה המוסלמית להכריז בתנאים מסוימים על "הדנה" במלחמתם נגד הכופרים**. ה"הדנה" מושגת ונחתמת בדרך-כלל כאשר ההנהגה המוסלמית סבורה כי ה"הדנה" משרתת את האינטרסים שלה, הואיל ובהערכת המצב שלה מסתבר לה כי אין בכוחה לגבור על האויב בנתונים הקיימים. הערכת מצב זו יכולה להשתנות, אם ישתנו התנאים במשך הזמן. ה"הדנה" **מוגבלת מראש בזמן, אך הצד המוסלמי יכול להפר אותה** אם הוא מגיע למסקנה כי נוצרו הנסיבות המניעות אותו להפר אותה לפני תום תוקפה; או לא להאריך אותה לכשפג תוקפה, אם הדבר משרת את האינטרסים שלו. **מסיבות אלו נחשבת ה"הדנה" למהלך טקטי המהווה חלק אינטגרלי מהלחימה באויב עד להכנעתו הסופית בבוא העת**.
3. **תכלית ה"הדנה" היא שביתת נשק זמנית לצורך שיפור עמדות לקראת חידוש הלחימה והעמדת משאבים לשם כך**. במובן זה היא משמשת כאחד השלבים בג'האד (מלחמת הקודש של האסלאם בכופרים) **ואין היא מבטאת נכונות או מחויבות אמיתית ובסיסית לפיתרון הסכסוך או שמירה על שביתת נשק**.